

درس هفتم (وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان، پس از رسول خدا)ص

بخش آیات و روایات:

۱- با تدبیر در آیه شریفه «وَمَا مُحَمَّدًا إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَ...» خداوند چه هشدار به مردم زمان پیامبر می دهد؟ هشدار بازگشت به دوران جاهلیت و انحراف از جامعه توحیدی

۲- آیا خطر بازگشت به ارزشهای دوران جاهلیت فقط اختصاص به زمان پیامبر(ص) دارد؟ خیر زیرا قرآن برای همه انسانها در همه زمانهاست. پس اگر هشدار می دهد اختصاص به زمان خاصی ندارد.

۳- سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت در جامعه امروزی چه کسانی هستند؟ کسانی که به همان شیوه زندگی که پیامبر(ص) توصیه نموده اند(پیروی از امام)زندگی کنند.

۴- حضرت علی (ع) در سخنان خود « به خدا سوگند بنی امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آنکه حلال شمارند و» به چه مطلبی اشاره می فرمایند؟ آینده سرپیچی از دستورات امام و اختلاف و تفرقه میان مسلمانان که موجب سوار شدن بنی امیه بر تخت سلطنت بود می دید.

۵- حضرت علی(ع) در سخنرانی خود؛ علت پیروزی شامیان را چه چیزی معرفی کرده اند؟ آنان در راه باطلی که زمامدارشان می رود، شتابان فرمان او را می برند.

۶- حضرت علی (ع) کدام عوامل را در آینده؛ موجب سوار شدن بنی امیه بر تخت سلطنت؛ پیش بینی کرد و عراقی ها را از چنین روزی بیم داد؟
۱- سرپیچی از دستورات امام ۲- اختلاف و تفرقه میان مسلمانان

۷- حضرت علی (ع) پیش بینی کرد که دو دسته در هنگام تسلط بنی امیه بر مسلمانان گریه می کنند؛ کدام اند؟
۱)دسته ای که بر دین خود که آن را از دست داده اند ۲)دسته ای دیگر برای دنیای خود که به آن نرسیده اند.

درستی و نادرستی عبارات را با ص/غ مشخص نمایید:

- ۱- بعد از رحلت پیامبر اکرم(ص)نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود تحقق یافت. **غ**
- ۲- معاویه در سال چهارم هجری حکومت مسلمانان رابه دست گرفت و خلافت را به ولایت تبدیل کرد. **غ**
- ۳- بعد از رحلت پیامبر (ص) رهبری امت اسلامی از مسیری که پیامبر(ص) برنامه ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج شد. **ص**
- ۴- بنی عباس روش سلطنتی بنی امیه را ادامه دادند ودر ظلم وستم به اهل بیت(ع)از چیزی فرو گذار نکردند. **ص**
- ۵- چالش های عصر ائمه(ع) نتیجه دوری از راه آن بزرگواران بود. **ص**

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل نمایید:

- ۱- برخی از مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله روی برجسته جامعه هستند . **شخصیت های**
- ۲- بعد از گذشت مدتی از رحلت پیامبر(ص)..... با لباسی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. **جاهلیت**
- ۳- پس از رحلت رسول خدا(ص) ائمه(ع)با وجود حضور در جامعه، فاقد «.....» و «.....» لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیت های خود شدند . **قدرت - امکانات**

۴- معاویه با بهره گیری از یاران امام حسین (ع)، حکومت مسلمانان را به دست گرفت و خلافت را به تبدیل کرد. **ضعف و سستی - سلطنت**

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید:

۱- نتیجه خروج رهبری از مسیری که پیامبر(ص) برنامه ریزی کرده بود را بنویسید.

نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت و امامان معصوم (ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیت های خود شدند.

۲- چرا نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود؛ پس از رحلت پیامبر(ص) تحقق نیافت؟

زیرا حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) برنامه ریزی کرده و به آن فرمان داده بود، خارج کرد.

۳- بنی امیه چه کسانی بودند؟ کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر(ص) مبارزه می کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر(ص) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم نداشتند.

۴- چه کسانی به تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث پرداختند؟ برخی از عالمان وابسته به بنی امیه و بنی عباس و گروهی از علمای اهل کتاب

۵- نتیجه نقل داستانهای خرافی در مورد پیامبر(ص) چه بود؟ این مطالب به کتابهای تاریخی و تفسیری راه یافت و باعث گمراهی بسیاری از مسلمانان شد

۶- حاکمان بنی امیه و بنی عباس چه کسانی را به عنوان الگو به مردم معرفی نمودند؟ افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند.

۷- چالش های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی عصر امامان را نام ببرید. ۱- ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر(ص) ۲- تحریف در معارف اسلامی و

جعل احادیث ۳- ارائه الگوهای نامناسب ۴- تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت

۸- اگر کدام عوامل در دوران (بنی امیه و بنی عباس) نبود جز نامی از اسلام باقی نمی ماند؟ ۱) تحوّل معنوی و فرهنگی ایجاد شده در عصر

پیامبر(ص) ۲) دو میراث گران قدر آن حضرت یعنی؛ (قرآن و اهل بیت علیهم السلام)

۹- عموم مردم در «اعتقادات» و «عمل خود» از چه کسانی دنباله روی و آن ها را «اسوه» قرار می دهند؟ شخصیت های برجسته جامعه

به سؤالات زیر پاسخ کامل بدهید:

۱- خارج شدن رهبری امت از مسیری که پیامبر(ص) تعیین نموده بود، چه نتیجه ای در پی داشت؟

نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود تحقق نیافت. و ائمه (ع) با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیتهای خود شدند.

۲- برخی از کارهای یزید را در حکومت خود بنویسید.

احکام خداوند را به سخره می گرفت - آشکارا شراب می خورد - سگ بازی و میمون بازی می کرد - با همان حیوانات وارد مجالس می شد و آنها را کنار خود می نشاند - امام حسین (ع) و فرزندان و یارانش را با وضع هولناکی به شهادت رساند و خانواده ایشان را به عنوان اسیر در شهرها گرداند

۳- نتایج نامطلوب نگهداری حدیث به شیوه حفظ را بنویسید:

۱- احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. ۲- شرایط مناسب برای جاعلان حدیث پیش آمد و آنان بر اساس غرض های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ۳- بسیاری از مردم از یک منبع مهم هدایت بی بهره ماندند. آنان نیز ناچار شدند سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دهند و گرفتار اشتباهات بزرگ شده.

۴- چرا با اینکه منع نوشتن احادیث برداشته شد اما احادیث زیادی جعل شد؟ به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر(ص) در میا مردم به دلیل شهادت یا فوت، احادیث زیادی جعل شد.

۵- چرا این اوضاع نامناسب برای پیروان ائمه (ع) پیش نیامد؟ زیرا آنان احادیث پیامبر(ص) را حفظ کرده بودند و شیعیان این احادیث را از طریق

این بزرگواران که خود انسانهای معصوم بودند و سخنانشان مانند سخنان رسول خدا(ص) معتبر و موثق بود ، به دست می آوردند.

۶- چگونه بعد از رحلت پیامبر(ص) معارف اسلامی تحریف شده و احادیث آن حضرت جعل شد؟

برخی از عالمان وابسته به بنی امیه و بنی عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند ، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات و معارف اسلامی ، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. برخی از آنان در مسجد می نشستند و داستانهای خرافی در باره پیامبران نقل می کردند . این مطالب به کتاب های تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد.

۷- یکی از چالش های بعد از رحلت پیامبر(ص) ارائه الگوهای نامناسب بود ، آن را توضیح دهید.

عموم مردم در اعتقادات و عمل خود ، دنباله روی شخصیت های برجسته جامعه هستند و آنها را اسوه قرار می دهند . در زمانی که رسول خدا(ص) اسوه مردم بود ، انسانهای آزاده، با ایمان و شجاعی تربیت شدند ، اما هر چه که جامعه از زمان پیامبر(ص) فاصله می گرفت ، حاکمان وقت تلاش می کردند که شخصیت های اصیل اسلامی ، به خصوص اهل بیت (ع) را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند ، به جایگاه برجسته برسانند و آنها را راهنمای مردم معرفی کنند.

۸- تفاوت های اساسی حکومت بنی امیه و بنی عباس با رهبری پیامبر(ص) چه بود؟ ۱- جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد . ۲-

شخصیتهای با تقوا ، جهادگر و مورد احترام پیامبر(ص) منزوی شدند و طالبان قدرت قرب و منزلت یافتند ۳- حاکمان بنی امیه و بنی عباس مسیر حکومت را عوض کردند و برای خود و اطرافیانشان کاخ های بزرگ ساختند و خزائن خود را از جواهرات پر کردند. ۴- این تغییر ، جامعه مؤمن و فداکار عصر رسول خدا(ص) را به جامعه ای راحت طلب ، تسلیم و بی توجه به سیره رسول خدا(ص) تبدیل کرد.

۹- تغییر مسیر حکومت و فرهنگ توسط بنی امیه و بنی عباس چه نتایجی در پی داشت؟

تغییر مسیر سبب شد، جامعه مؤمن و فداکار به جامعه ای راحت طلب، تسلیم و بی توجه به سیره و روش پیامبر(ص) تبدیل شود . و تغییر فرهنگ سبب شد که ائمه(ع) با مشکلات زیادی رو به رو شوند و نتوانند مردمان آن دوره را با خود همراه کنند.